

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **Z. X.**, zast. Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s., se sídlem Kovářská 4, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2018, č. j. OAM-446/ZA-ZA11-P15-2016, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 5. 2019, č. j. 33 Az 3/2018 - 142,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 1. 2. 2018, č. j. OAM-446/ZA-ZA11-P15-2016, neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 30. 5. 2019, č. j. 33 Az 3/2018 - 142, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Konstatoval jako nespornou skutečnost, že příslušnost ke křesťanským sektám je v Čínské lidové republice zakázána. Žalobcovo tvrzení, že se hlásí k jedné z těchto zakázaných křesťanských sekt, neboli k Církvi Boha všemohoucího, přitom žalovaný nevyvrátil. Na základě zjištění, že žalobce do České republiky přijel v organizované skupině, pak nelze usoudit, že je nevěrohodný a pouze využil možnosti opustit území země původu z ekonomických důvodů. Krajský soud konstatoval, že z provedeného dokazování nelze takový závěr vyvodit také vzhledem k tvrzení žalobce, že si potřebné prostředky na cestu do České republiky vydělal sám ve firmě svého otce a ve své vlasti proto neměl problémy ekonomické povahy, které by odůvodnily jeho odchod.

[3] Krajský soud následně zdůraznil, že nelze spojovat nevěrohodnost žalobce se skutečností, že pro cestu do České republiky využil padělané doklady a uváděl nepravdivé informace za účelem získání turistického víza. Současně nelze přijmout ani závěr žalovaného, že žalobce vycestoval ze země přes pekingské letiště, kde by byl jistě zadržen,

pokud by byl skutečně státními orgány pronásledován. Podle krajského soudu je z provedeného dokazování zřejmé, že žalobce nebyl ve své vlasti trestně stíhán, nebylo po něm vyhlášeno celostátní pátrání a nebyl místní policií zatčen. Je proto možné, že mohl ze země na turistické vízum vycestovat.

[4] Krajský soud odmítl také odkaz žalovaného na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 19. 10. 2017 ve věci Y. L. proti Švýcarsku (stížnost č. 53110/16), jelikož v tomto případě byla žadatelka posouzena jako zcela nevěrohodná a sama nejspíše vůbec nebyla členkou Církve Boha všemohoucího. V posuzovaném případě však o příslušnosti žalobce k této církvi není sporu.

[5] Co se týče pronásledování žalobce ze strany státních orgánů v zemi jeho původu, krajský soud konstatoval, že žalobce měl jako člen zakázané církve potenciál být objektem zájmu takových orgánů. Žalovanému se současně tuto skutečnost nepodařilo nijak vyvrátit. Ohledně možné hrozby či důvodných obav žalobce z pronásledování po jeho návratu do vlasti žalovaný podle krajského soudu neshromáždil dostatek aktuálních informací a tuto okolnost ani dostatečně nezdůvodnil. Nepřezkoumatelná je současně část rozhodnutí žalovaného, která ve vztahu k možnosti udělení doplňkové ochrany deklaruje možnost žalobce využít institutu vnitřní ochrany a přesídlení do jiné provincie, jelikož k tomuto tvrzení žalovaný neshromáždil potřebné podklady.

[6] Žalovaný tak podle krajského soudu pochybil, pokud neposoudil všechny skutečnosti posuzovaného případu jako azylově relevantní a neudělil žalobci mezinárodní ochranu. Takovému rozhodnutí pak nebrání ani skutečnost, že žalobce o mezinárodní ochranu požádal až tři dny po příjezdu do České republiky, a to v Příjímacím středisku Zastávka. Krajský soud doplnil, že rozhodnutí žalovaného je také v rozporu se zásadou předvídatelnosti a zákazu libovůle, protože výsledkem některých rozhodnutí žalovaného o žádostech o mezinárodní ochranu bylo na rozdíl od posuzovaného případu udělení azylu, ačkoliv tyto případy byly založeny na prakticky totožných okolnostech.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[7] Proti uvedenému rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. V ní namítl, že krajský soud v rozporu s § 1 odst. 9 zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, provedl dokazování pasážemi Zprávy veřejného ochránce práv o šetření z vlastní iniciativy ve věci neudělení mezinárodní ochrany sp. zn. 4861/2018/VOP/BZ (dále jen „zpráva veřejného ochránce práv“). Takový postup je podle žalovaného nepřípustným zásahem veřejného ochránce práv do činnosti soudu a krajský soud tak bez znalosti obsahu konkrétního spisového materiálu v příslušných správních řízeních srovnával jednotlivá rozhodnutí správního orgánu. Současně za situace, kdy krajský soud neprovedl žalobcem navrhovaný důkaz dvěma rozhodnutími stěžovatele o udělení azylu příslušníkům Církve Boha všemohoucího, neměl již přistoupit ke srovnávání totožných rozhodnutí žalobcem navržených k dokazování, i když byly obsaženy ve zprávě veřejného ochránce práv. Taková argumentace krajského soudu je vnitřně rozporná.

pokračování

[8] Stěžovatel dále namítl, že není jeho povinností jakkoliv ve svých rozhodnutích vysvětlovat, nakolik se právě posuzovaný případ liší od případů, kdy azyl udělen byl. Taková tvrzení by totiž působila návodně a v rozporu se zásadou, že každý případ je potřeba posuzovat individuálně.

[9] Dále stěžovatel konstatoval, že nepravdivé informace uváděné žalobcem při snaze získat turistické vízum vypovídají o jeho nepřesvědčivosti. Již samotný způsob příjezdu žalobce do České republiky svědčí o tom, že záměrně vygradoval svůj azylový příběh za účelem získat mezinárodní ochranu. Žalobce si navíc bez ospravedlnitelných důvodů vybral za zemi příjezdu Českou republiku, ač mohl využít řadu zemí kulturně i geograficky bližších, čímž porušil zásadu žádat o mezinárodní ochranu v první nejbližší bezpečné zemi.

[10] Pokud by opravdu byl žalobce pro své členství v zakázané církvi sledován policií v místě jeho bydliště, kde byla dokonce údajně vyvěšena jeho fotografie, lze mít podle stěžovatele za to, že by byl státními orgány hledán a případně zadržen také při snaze ze země vycestovat. Z běžně známých informačních zdrojů vyplývá, že čínské státní orgány využívají pokročilé moderní technologie k monitorování občanů. Pokud tedy žalobce vycestoval ze země bez problémů přes vysoce zabezpečené letiště v Pekingu na platný cestovní doklad s biometrickými údaji a turistické vízum, nasvědčuje to tomu, že o něj státní orgány zájem vůbec neměly. Následně stěžovatel v této souvislosti odkázal na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Y. L. proti Švýcarsku a judikaturu krajských soudů v obdobných věcech.

[11] Stěžovatel uzavřel, že povinnost opatřit si informace týkající se bezpečnosti návratu neúspěšných žadatelů o azyl do země původu by byla nadbytečná, jelikož se do Číny běžně vrací vysoké množství turistů, a rovněž by byla v rozporu s § 19 odst. 2 zákona o azylu. Současně tento požadavek popírá tzv. negativní důkazní teorii. Nejvyššímu správnímu soudu proto stěžovatel navrhl, aby napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[12] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že při zpracovávání zprávy měl veřejný ochránce práv k dispozici všechna rozhodnutí stěžovatele o mezinárodní ochraně i veškerou spisovou dokumentaci. Dále uvedl, že na základě § 12 odst. 2 písm. d) zákona o Veřejném ochránci práv je možné šetření provést, a to i z vlastní iniciativy veřejného ochránce práv. Současně žádné zákonné ustanovení nevylučuje možnost veřejného ochránce práv prošetřit postup stěžovatele, což jistě spadá do jeho působnosti, přičemž z výsledků takového šetření pak může soud při posuzování případu vycházet.

[13] Následně žalobce konstatoval, že stěžovatel ve všech svých rozhodnutích vydaných v obdobných případech poukazoval na několik společných znaků jednotlivých žádostí o mezinárodní ochranu. Některé okolnosti nyní posuzované věci přitom byly dány i v případech, kdy stěžovatel mezinárodní ochranu žadateli udělil, přičemž žalobce zmínil například vycestování na platný cestovní doklad a vízum a uvedení nepravdivých informací za účelem získání turistického víza. V posuzovaném případě tyto skutečnosti hrají podle odůvodnění rozhodnutí stěžovatele zásadní roli pro závěr o neudělení mezinárodní ochrany, v některých jiných věcech však překážkou pro udělení azylu nebyly. Žalobce

zdůraznil, že ačkoliv musí stěžovatel každou žádost o mezinárodní ochranu posuzovat individuálně, má zároveň podle § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, povinnost respektovat zásadu zákazu svévole a povinnost postupovat tak, aby při rozhodování skutkově podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.

[14] Dále se žalobce ztotožnil s argumentem krajského soudu, že při posuzování věrohodnosti žadatele je potřeba odlišovat poskytnutí nepravdivých informací za účelem překonání bariér pro vycestování ze země a uvedení nepravdivých informací v rámci řízení o žádosti mezinárodní ochranu. Na nepravdivě uvedené informace v souvislosti s vycestováním ostatně sám žalobce upozornil již v odpovědi na první otázku položenou mu při pohovoru se stěžovatelem. Žalobce odmítl také odkaz stěžovatele na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Y. L. proti Švýcarsku, jelikož v tomto případě soud shledal celkovou nevěrohodnost žadatelky, a to i ve vztahu k jejímu členství v zakázané církvi.

[15] Ohledně možnosti čínských občanů vycestovat ze země si pak stěžovatel podle žalobce neopatřil dostatek podkladů a své závěry založil na pouhých domněnkách. Žalobce přitom ve správním řízení upozorňoval na to, že byl objektem zájmu místní policie, nikoliv policie celostátní, byť nebyl zapsán v celostátní databázi hledaných osob tzv. Golden Shield. Následně odmítl i námitku stěžovatele, že čínským občanům nehrozí nebezpečí při návratu do země, jelikož se běžně do vlasti vrací značné množství turistů. Žalobcovu turistické vízum totiž již není platné a zpráva o tom, že skupina tzv. čínských křesťanů v České republice žádá o azyl, byla medializována. Z těchto důvodů má žalobce obavy z návratu do své vlasti a naplňuje proto podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Žalobce uzavřel, že ani otázka organizovanosti příchodu čínských příslušníků Církve Boha všemohoucího není ve vztahu k rozhodnutí o mezinárodní ochraně relevantní.

[16] Nejvyššímu správnímu soudu proto žalobce navrhl, aby kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost nebo ji zamítl.

III. Posouzení kasační stížnosti

[17] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, kasační stížnost přesahuje vlastní zájmy stěžovatele v následujících typových případech:

- kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu;
- kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně;

pokračování

- kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně;
- kasační stížnost je dále přijatelná, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení se v konkrétním případě může jednat tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; popřípadě krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[18] Nejvyšší správní soud neshledal, že by se Krajský soud v Brně dopustil zásadního pochybení, nebo že by se při rozhodování věci jakkoliv odchýlil od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, a založil tak důvod přijatelnosti kasační stížnosti.

[19] K námitce stěžovatele, že zpráva veřejného ochránce práv je nepřípustným zásahem do činnosti soudu, Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj dřívější rozsudek ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 - 77, kde se uvádí, že „*veřejný ochránce práv nemůže ve vztahu k rozhodovací činnosti soudů uplatňovat svou působnost. To však nic nemění na tom, že NSS může zprávy a stanoviska veřejného ochránce práv zohlednit, což činí zcela běžně.*“ Na základě těchto závěrů proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud byl při svém rozhodování oprávněn z předmětné zprávy vycházet, aniž jí byl jakkoliv vázán.

[20] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani námitce stěžovatele, že v případě, kdy krajský soud odmítl provést dokazování žalobcem navrhovanými rozhodnutími o udělení mezinárodní ochrany, neměl již tato rozhodnutí hodnotit v rámci argumentace zprávou veřejného ochránce práv. Z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu vyplývá, že v případě navržených důkazů krajský soud žalobce upozornil na znalost obdobných rozhodnutí ze své rozhodovací činnosti a na zahrnutí předmětných rozhodnutí ve zprávě veřejného ochránce práv. Žalobce proto tento důkazní návrh vzal zpět. Tato skutečnost však krajskému soudu nijak nebránila, aby na základě § 52 odst. 1 s. ř. s. zhodnotil i tato rozhodnutí, pokud byly součástí důkazu zprávou veřejného ochránce práv.

[21] Ačkoliv lze přisvědčit tvrzení stěžovatele, že každou žádost o mezinárodní ochranu je nutno posuzovat zcela individuálně, není možné takovým postupem zasáhnout do zásady legitimního očekávání zakotvené v § 2 odst. 4 s. ř., která ukládá správnímu orgánu povinnost rozhodovat v souladu s již vydanými rozhodnutími, která se týkala skutkově shodných či obdobných případů. Pokud tak v okamžiku rozhodování správního orgánu existují jiná jeho rozhodnutí pojednávající o skutkově stejných či obdobných případech, je nutno chránit víru účastníků, že správní orgán bude také v jejich případě rozhodovat stejným způsobem. Na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2010, č. j. 1 Afs 50/2009 - 233, který uvádí, že „*v případě opodstatněné změny v rozhodovací činnosti správních orgánů je nutno dodržet požadavky kladené na tuto změnu, tj. i zde musí být změna správní praxe řádně odůvodněna,*“ lze uzavřít, že pokud se chtěl stěžovatel v posuzovaném případě odchýlit od právního názoru vyjádřeného v jeho ostatních rozhodnutích týkajících se obdobných případů, byl povinen takovou změnu právního názoru řádně odůvodnit.

Uvedené platí tím spíš, že určité okolnosti případů, ve kterých stěžovatel mezinárodní ochranu udělil, takovému rozhodnutí nijak nebránily, ačkoli v nyní posuzovaném případě byly hlavními důvody pro rozhodnutí stěžovatele o neudělení mezinárodní ochrany žalobci.

[22] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani námitce stěžovatele, že pokud žalobce v žádosti o vízum uváděl nepravdivé informace, svědčí to o jeho nevěrohodnosti. Je totiž pochopitelné, že žalobce v žádosti o vízum neuvedl takové údaje, které by vedly k jejímu zamítnutí, a tedy i k nevycestování ze země původu. Žalobce však není možné označit za nevěrohodného pouze na základě uvádění nepravdivých skutečností v souvislosti se snahou vycestovat ze země původu. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 - 77). V posuzovaném případě žalobce uváděl nepravdivé informace za účelem získání turistického víza a vycestování z vlasti, přičemž je pravděpodobné, že pokud by tak neučinil, vízum by nezískal. Tuto skutečnost ostatně žalobce sdělil v odpovědi na první otázku, kterou mu stěžovatel při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu položil. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že ve vztahu k rozhodování o věrohodnosti tvrzení, která žalobce uvedl k žádosti o mezinárodní ochranu, nejsou relevantní nepravdivé informace učiněné za účelem podání žádosti o vízum.

[23] S námitkou stěžovatele, že pokud by byl žalobce skutečně pronásledován, nepodařilo by se mu přes letiště v Pekingu vycestovat, se Nejvyšší správní soud taktéž neztotožnil. Tvrzení stěžovatele, že žalobce by byl při pokusu vycestovat ze země zachycen monitorovacími zařízeními a následně zadržen, není podloženo žádnými relevantními podklady. Současně v rozsudku ze dne 8. 4. 2010, č. j. 1 Azs 7/2010 - 114, Nejvyšší správní soud konstatoval, že *„založit závěr o nevěrohodnosti celé výpovědi (...) čistě na pochybnostech o okolnostech vycestování ze země nelze. K tomu by bylo nutno identifikovat zásadnější nesrovnalosti ve stěžovatelově výpovědi, případně rozpory mezi jeho výpovědí a dostupnými informacemi o zemi původu atd.“*

[24] Tento závěr platí i ve vztahu k námitce organizovanosti příjezdu skupiny čínských žadatelů o mezinárodní ochranu. V této souvislosti Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 - 77, kde se uvádí, že pokud má stěžovatel odůvodněné pochyby týkající se podezřelého způsobu příjezdu žalobce do České republiky, musí tyto pochyby řádně odůvodnit, nikoliv vyjádřit pouhé ničím nepodložené domněnky.

[25] Ohledně skutečnosti, že žalobce získal cestovní doklad, Nejvyšší správní soud odkazuje na své závěry, které lze plně využít i v posuzovaném případě a které byly formulovány v rozsudku ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017 - 40, a to že *„státní orgán, který je příslušný k vydávání cestovních dokladů, však nemusí vždy za všech okolností disponovat i informacemi o akcích všech státních složek (ať už vládních či prezidentských) plánovaných proti určitým subjektům či seznamem tzv. ‚nepohodlných‘ osob. Jinými slovy, nelze bez dalšího tvrdit, že vydání cestovního dokladu orgánem k tomu příslušným automaticky vylučuje nebezpečí pronásledování ze strany státních orgánů. Tuto skutečnost je třeba zohlednit při posouzení přiměřené pravděpodobnosti pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.“*

pokračování

[26] K námitce stěžovatele, že není jeho povinností zjišťovat a následně odůvodnit skutečnost, jestli žalobci hrozí po návratu do země původu nebezpečí, Nejvyšší správní soud upozorňuje, že součástí rozhodování o mezinárodní ochraně je i otázka, zdali žalobce nemá odůvodněné obavy z pronásledování pro případ jeho návratu do vlasti. Kromě posuzování otázky pronásledování žalobce z retrospektivní povahy, neboli před příjezdem do České republiky, proto musí stěžovatel posoudit hrozbu pronásledování i oprávněnost obav žalobce z pronásledování po návratu do vlasti. V rozsudku ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017 - 33, Nejvyšší správní soud připomněl, že *„řízení o mezinárodní ochraně je specifické prospektivním rozhodováním, což znamená, že se posuzuje riziko hrozící žadateli v budoucnu“*. Dále v rozsudku ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017 - 36, konstatoval, že *„v rámci přezkumu důvodů pro udělení mezinárodní ochrany je tedy zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti“*. Uvedené závěry lze přitom plně využít i v nyní posuzovaném případě. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že stěžovatel byl v rámci rozhodování o žádosti o mezinárodní ochranu povinen posoudit také skutečnost, zdali žalobci nehrozí nebezpečí pronásledování po návratu do země původu, a řádně učiněné úvahy odůvodnit.

IV. Závěr a náklady řízení

[27] S ohledem na uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jeho ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti a krajský soud se v napadeném rozsudku od této judikatury neodchyluje. Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, ani žádný jiný důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[28] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. listopadu 2019

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu